

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 379/2016-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 12. mája 2016 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa (sudca spravodajca), zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Mgr. Michalom Mrvom, LL.M, PhD., Advokátska kancelária, Nevádzová 5, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Okresného súdu Trnava sp. zn. 31 Cb 104/2010 z 15. marca 2013, ako aj rozsudkom Krajského súdu v Trnave sp. zn. 21 Cob 136/2013 z 25. marca 2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 18. júna 2014 doručená sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“) vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) rozsudkom Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 31 Cb 104/2010 z 15. marca 2013 (ďalej aj „napadnutý rozsudok okresného súdu“), ako

aj rozsudkom Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 21 Cob 136/2013 z 25. marca 2014 (ďalej aj „napadnutý rozsudok krajského súdu“).

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že okresný súd napadnutým rozsudkom uložil sťažovateľovi ako odporcovi v konaní povinnosť zaplatiť navrhovateľovi sumu 2 887,90 eur s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 99,58 eur od 1. novembra 2008 do zaplattenia, vo výške 10 % ročne zo sumy 232,36 eur od 1. februára 2009 do zaplattenia a zo sumy 232,36 eur od 1. marca 2009 do zaplattenia, vo výške 9,5 % ročne zo sumy 232,36 eur od 1. apríla 2009 do zaplattenia, vo výške 9,25 % ročne zo sumy 232,36 eur od 1. mája 2009 do zaplattenia, vo výške 9 % ročne zo sumy 232,36 eur od 1. júna 2009 do zaplattenia, zo sumy 232,36 eur od 1. júla 2009 do zaplattenia, zo sumy 232,36 eur od 1. augusta 2009 do zaplattenia, zo sumy 232,36 eur od 1. septembra 2009 do zaplattenia, zo sumy 232,36 eur od 1. októbra 2009 do zaplattenia, zo sumy 232,36 eur od 1. novembra 2009 do zaplattenia, zo sumy 232,36 eur od 1. decembra 2009 do zaplattenia a zo sumy 232,36 eur od 1. januára 2010 do zaplattenia a náhradu trov konania v sume 1 869,31 eur, a to všetko do troch dní od právoplatnosti napadnutého rozsudku okresného súdu.

2.1 Okresný súd rozhodol na základe vykonaného dokazovania k návrhu, ktorým navrhovateľ poukazoval na to, že sťažovateľ užíval priestor označovaný ako „byt 106“, ktorý mu bol pôvodne pridelený spoločnosťou TAZ, n. p., Trnava, ako služobný na základe rozhodnutia o pridelení služobného bytu z 10. januára 1985. Dňa 1. júla 1992 bol ukončený pracovný pomer sťažovateľa u vtedajšieho majiteľa budovy a zanikol mu tak i nájom predmetného priestoru, napriek tomu ho sťažovateľ naďalej užíval. Navrhovateľovi vznikol k predmetnému priestoru právny vzťah ako nájomcovi bývalého internátu (hotel Trnavan) do 31. decembra 2009, túto budovu mal prenajatú od 1. decembra 2006 do 31. decembra 2009 a sťažovateľ bol povinný v tomto období platiť cenu za ubytovanie navrhovateľovi. Okresný súd poukázal na to, že sťažovateľ pôvodne dohodnutú cenu v období december 2006 až december 2007 vo výške 6 100 Sk mesačne a od 1. januára 2008 na základe dodatku k zmluve o ubytovaní z 31. decembra 2007 vo výške 7 000 Sk platil. Za mesiac október 2008 ale zaplatil už iba čiastku vo výške 4 000 Sk, takže mu zostala neuhradená suma 3 000 Sk (99,58 €) a po 31. decembri 2008 prestal za užívanie predmetného priestoru

platiť úplne, čím mu vznikol nedoplatok za mesiac október 2008 vo výške 99,58 € a za január až december 2009 vo výške 2 788,32 €, takže celkový dlh za dané obdobie predstavoval žalovanú istinu. So splnením dlhu sa sťažovateľ dostal do omeškania, na základe čoho navrhovateľ žiadal, aby mu okresný súd priznal i nárok na úroky z omeškania.

2.2 Proti napadnutému rozsudku okresného súdu podal v zákonnej lehote sťažovateľ odvolanie a žiadal, aby odvolací súd predmetné rozhodnutie zrušil a vec vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie. Krajský súd napadnutým rozsudkom potvrdil napadnutý rozsudok okresného súdu. V odôvodnení napadnutého rozsudku krajský súd uviedol: *«Odvolací súd vec prejednal podľa § 212 ods. 1 O.s.p. a podľa § 214 ods. 2 O.s.p. o odvolaní rozhodol bez nariadenia ústneho pojednávania rozsudkom podľa § 156 ods. 1, 3 O.s.p., ktorý verejne vyhlásil, keď miesto a čas verejného vyhlásenia oznámil na úradnej tabuli Krajského súdu v Trnave v lehote najmenej päť dní pred jeho vyhlásením. Účastníkov konania ani ich právnych zástupcov o mieste a čase verejného vyhlásenia rozsudku osobitne elektronickými prostriedkami neupovedomoval, pretože o túto možnosť nepožiadali (§ 45 ods. 4 O.s.p.).*

V súvislosti s podaným opravným prostriedkom odvolací súd považuje za potrebné uviesť, že rozsah prieskumu vykonaného v rámci odvolacieho konania je zásadne daný odvolaním (§ 212 ods. 1 O.s.p.), podľa ktorého je odvolací súd viazaný návrhom odvolateľa, ktorý zahrňuje v sebe jednak kvalitatívnu ako i kvantitatívnu stránku a sám odvolateľ si spravidla určuje rozsah, v akom má byť napadnuté rozhodnutie odvolacím súdom preskúmané a dôvody, z ktorých má byť preskúmané.

Podľa § 219 ods. 2 O.s.p., ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Odvolací súd poukazuje i na uznesenie Ústavného súdu SR spis. zn. II. US 78/2005 podľa ktorého „odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemá odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní, pokiaľ zostali sporné alebo sú nevyhnutné

na doplnenie dôvodov prvostupňového rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní“.

Dokazovanie v rozsahu vykonanom prvostupňovým súdom odvolací súd považuje za dostatočné, v ktorom sa prvostupňový súd podrobne zaoberal všetkými v konaní zistenými skutočnosťami, tieto správne jednotlivo i v ich vzájomnej súvislosti vyhodnotil a právny záver, ku ktorému dospel a ktorý vyjadril vo vyhlásenom výroku rozsudku je správny, dostatočne kvalifikovane odôvodnený a odvolací súd sa s ním stotožňuje.

Na zdôraznenie správnosti rozhodnutia prvostupňového súdu odvolací súd v súvislosti s odvolacími dôvodmi poukazuje na právnu úpravu uvedenú v ustanovení § 205a ods. 1 O.s.p., podľa ktorého dôvodom odvolania môžu byť len skutočnosti, ktoré nastali do rozhodnutia súdu prvého stupňa. Domáhať sa zamietnutia žaloby z dôvodu jej právneho posúdenia z hľadiska možnej aplikácie, dobrých mravov ako inštitútu, na ktorý mal súd prvého stupňa prihliadať však ako odvolací dôvod neobstojí, pretože ide o skutočnosť, ktorej sa odporca v konaní pred prvostupňovým súdom nedomáhal, z toho dôvodu prvostupňový súd nárok navrhovateľa ani z tohto hľadiska neposudzoval. Námietka možnej aplikácie dobrých mravov je teda skutočnosť, ktorá nebola účastníkom uplatnená pred súdom prvého stupňa, prvostupňový súd sa ňou nezaoberal a v odvolacom konaní odkaz na dobré mravy nemôže byť relevantným odvolacím dôvodom, pre ktorý by mal odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa zrušiť.

Odvolací súd okrem toho považuje dovolávanie sa posúdenia veci z hľadiska dobrých mravov vzhľadom na okolnosti prípadu, keď odporca výpoveďou potvrdil, že sa v mesiaci novembri 2008 presťahoval do svojho rodinného domu, prestal za užívanie platiť, napriek tomu predmetné priestory neodovzdal, ale chodil do nich polievať kvety a to až do konca roku 2009, pretože očakával, že mu bude poskytnutý náhradný byt, za možné zneužitie práva práve odporcom.

Odvolací súd má za to, že prvostupňový súd vyčerpávajúcim spôsobom svoje rozhodnutie zdôvodnil, vysporiadal sa so všetkými námietkami, ktoré majú pre rozhodnutie podstatný význam a s poukazom na procesnú ekonómiu odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením rozhodnutia súdu prvého stupňa a podľa § 219 ods. 1 O.s.p. odvolaním napadnutý rozsudok potvrdil.»

3. Sťažovateľ uvádza, že všeobecné súdy sa s jeho argumentáciou nevysporiadali a namiesto toho, aby mu poskytli ochranu, formalistickým výkladom právnych predpisov a tiež prejavov jeho vôle dospeli k extrémne nespravodlivému záveru.

3.1 Sťažovateľ opísal svoju kľúčovú námietku proti rozhodovaniu všeobecných súdov takto: „Jedným z bazálnych problémov celého sporu bola otázka aktívnej vecnej legitímácie žalobcu, ktorú sťažovateľ ako odporca v priebehu celého konania spochybňoval. Sťažovateľ mal za to, že v roku 1985 na základe Rozhodnutia o pridelení služobného bytu č. j. Byt/1/1985 zo dňa 10. 1. 1985, ktoré vydal TAZ, š. p. Trnava nadobudol ako nájomca právo užívať priestor označený v tomto rozhodnutí ako byt. Od tohto dátumu sťažovateľ až do januára 2010 predmetný priestor užíval, a to aj so svojou manželkou a deťmi. Napriek skutočnosti, že predmetný priestor bol sťažovateľovi pridelený ako služobný byt, sťažovateľovi podľa jeho tvrdení právo nájmu nezaniklo po tom, čo pre svojho bývalého zamestnávateľa TAZ, š. p. prestal vykonávať prácu, na ktorú bol nájom služobného bytu viazaný, a to z dôvodu, že mu jednak nebola zabezpečená primeraná bytová náhrada a jednak z dôvodu, že s ním ako nájomcom nikto nájomný vzťah neukončil. Sťažovateľ mal teda za to, že predmetný priestor je bytom, nakoľko ho ako byt 25 rokov užíval a v priebehu celej tejto doby nebolo nikdy nikým spochybnené, že by o byt nešlo. Rovnako bol presvedčený, že na predmetný priestor sa vzťahujú predpisy o regulácii nájomného, a to najmä opatrenie Ministerstva financií SR zo dňa 23. 4. 2008 č. OI/R/2008. V roku 2009 však správca konkurznej podstaty úpadcu TAZ, š. p. prenajal celú budovu (a to včítane bytu, ktorý užíval sťažovateľ) osobe [REDAKOVANÉ] (navrhovateľa v konaní pred všeobecnými súdmi), pričom ten začal od sťažovateľa žiadať úhrady nájomného. Po preverení si celej situácie u správcu konkurznej podstaty úpadcu TAZ, š. p. teda začal sťažovateľ platiť nájomné osobe [REDAKOVANÉ]. Ten však permanentne zvyšoval svoje nároky na výšku nájomného, a to v rozpore s vyššie uvedeným opatrením Ministerstva financií SR. Nielen nároky [REDAKOVANÉ] ale aj úroveň bývania sa stali pre sťažovateľa neznesiteľnými. Preto v januári 2010 prestal predmetný priestor užívať. Nájomnú zmluvu však nevypovedal, a to z dvoch dôvodov, jednak preto, že bol presvedčený, že nájomné má už predplatené, nakoľko v roku 2008 platil nájomné vyššie než ako mal v zmysle opatrenia Ministerstva financií SR (a teda mal za to, že nájomné má na ďalšie obdobie vlastne

predplatené) a jednak preto, že pre svoje deti chcel zabezpečiť bývanie a trval na tom, aby mu bol daný do užívania náhradný byt (na ktorý mal nárok). Je zrejme, že takto by postupovala asi každá osoba v postavení sťažovateľa. Nikto by sa nechcel vzdať práva na náhradný byt a nikto by nechcel platiť viac než skutočne musí. Po tom, čo [REDACTED] podal na súd návrh na zaplatenie dlžného nájomného, bránil sa sťažovateľ najmä tým, že tento subjekt v spore nemá aktívnu vecnú legitímáciu, nakoľko sťažovateľ je v právnom vzťahu s vlastníkom budovy a nie s osobou [REDACTED]. Argumentácia bola zrejma. Ak sťažovateľ mal uzatvorenú nájomnú zmluvu s vlastníkom bytu, potom nemohol vlastník bytu byť prenajať [REDACTED] a preto žiadny právny vzťah medzi sťažovateľom a [REDACTED] nevznikol. A preto nemal mať navrhovateľ [REDACTED] ani nárok na nájomné zo strany sťažovateľa. Súdny však túto argumentáciu sťažovateľa nevzali do úvahy a čisto formalistickým postupom bez zohľadnenia dopadu svojich rozhodnutí na sťažovateľa skonštatovali, že v priebehu dokazovania bolo preukázané, že priestor uvedený v Rozhodnutí o pridelení služobného bytu č. j. Byt/1/1985 zo dňa 10. 1. 1985, ktoré vydal TAZ, š. p. nebol nikdy skolaudovaný ako byt a v zmysle rozhodnutia NS SR 2Cdo/122/2007 nie je možné absenciu právoplatného rozhodnutia stavebného úradu o účelovom určení miestností, ktoré byt tvoria na trvalé bývanie, nahrádzať vôľou účastníkov občianskoprávneho vzťahu, a to ani v prípade, ak by fakticky, t. j. stavebne existoval. ...“

3.2 Ďalej podľa názoru sťažovateľa sú rozhodnutia všeobecných súdov extrémne nespravodlivé a nepochopiteľné, keďže iný sudca toho istého okresného súdu posúdil identickú vec úplne odlišne (tu sťažovateľ odkazuje na vec vedenú okresným súdom sp. zn. 13 C 43/2013 a jeho rozhodnutie z 19. marca 2014). V tomto sťažovateľ jednoznačne vidí porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu.

3.3 Rovnako je sťažovateľ toho názoru, že okresný súd a krajský súd napadnutými rozsudkami porušili jeho základné právo vyplývajúce mu z čl. 20 ods. 1 ústavy právo vlastníť majetok, a to z dôvodu, že všeobecné súdy zaviazali sťažovateľa uhradiť [REDACTED] sumu 2 887,90 eur s prísl. Týmto zásadným spôsobom zasiahli podľa jeho slov do jeho ekonomickej sféry. Okrem toho, že sťažovateľ nemal podľa svojho presvedčenia dôvod platiť žiadnu úhradu za užívanie bytu tejto osobe, predmetná suma absolútne

nerespektuje ustanovenia opatrenia Ministerstva financií Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“) z 23. apríla 2008 č. O1/R/2008 o regulácii cien nájomného. Predmetná suma, ktorej priznanie [REDAKOVANÉ] považuje sťažovateľ za extrémne nespravodlivé, je ešte navýšená o úroky z omeškania a tiež o sumu trov právneho zastúpenia [REDAKOVANÉ], ktoré spolu podstatne prevyšujú sumu žalovanej istiny.

4. Sťažovateľ navrhol vydať tento nález:

„Základné právo sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a základné právo sťažovateľa vlastníť majetok vyplývajúce z čl. 20 ods. 1 Ústavy SR rozsudkom Krajského súdu v Trnave vo veci č. k. 21Cob/136/2013 zo dňa 25. 3. 2014 a rozsudkom Okresného súdu Trnava vo veci č. k. 31Cb/104/2010 porušené bolo.

Rozsudok Krajského súdu v Trnave vo veci č. k. 21Cob/136/2013 zo dňa 25. 3. 2014 a rozsudok Okresného súdu Trnava vo veci č. k. 31Cb/104/2010 sa zrušujú a vec sa vracia Okresnému súdu Trnava na ďalšie konanie.

Krajský súd v Trnave a Okresný súd Trnava sú povinní uhradiť sťažovateľovi trovy konania vo výške 284,08 eur... do 15 dní od doručenia tohto nálezu na účet jeho právneho zástupcu.“

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

6. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, ak namietaným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (porov. napr. I. ÚS 105/06, II. ÚS 66/2011, III. ÚS 155/09, IV. ÚS 35/02).

III.

K namietanému porušeniu čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy napadnutým rozsudkom okresného súdu

7. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom ochranu základných práv a slobôd poskytuje v zmysle ústavy primárne všeobecné súdnictvo („ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a ústavný súd až subsidiárne.

7.1 Z princípu subsidiarity vyplýva, že ústavný súd poskytuje ochranu základným právam a slobodám iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri skúmaní podmienok konania o sťažnosti riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je

ochrana základných práv a slobôd poskytovaná ústavným súdom prostredníctvom ústavou a zákonom o ústavnom súde upraveného konania o sťažnosti subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak o tejto ochrane nerozhodujú všeobecné súdy (porov. mutatis mutandis II. ÚS 13/01, IV. ÚS 102/09). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť (porov. III. ÚS 152/03).

7.2 Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

7.3 Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ využil svoje právo podať proti napadnutému rozsudku okresného súdu odvolanie, o ktorom bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť krajský súd. Právomoc krajského súdu rozhodnúť o odvolaní sťažovateľa v danom prípade nepripúšťa možnosť ústavného súdu rozhodovať o napadnutom rozsudku okresného súdu, keďže odvolanie predstavuje účinný opravný prostriedok ochrany práv sťažovateľa vo vzťahu k napadnutému rozsudku okresného súdu. Vzhľadom na túto skutočnosť ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 v spojení s § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde pre nedostatok svojej právomoci.

K namietanému porušeniu čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy napadnutým rozsudkom krajského súdu

8. Úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti bolo posúdiť, či odôvodnenie napadnutého rozsudku krajského súdu signalizuje potenciálnu arbitrárnosť v interpretácii a aplikácii príslušných právnych noriem na vec sťažovateľa a s tým spojené možné porušenie označených ústavných práv sťažovateľa, alebo naopak, či vzhľadom na odôvodnenie a právne závery krajského súdu v ňom uvedené je sťažnosť zjavne

neopodstatnená a ani po jej prijatí na ďalšie konanie by nebolo možné konštatovať porušenie označených ústavných práv napadnutým rozsudkom krajského súdu.

8.1 Posudzujúc procesný postup krajského súdu v konaní o odvolaní sťažovateľa, ústavný súd konštatuje, že krajský súd vo veci odvolania konal zákonom predpísaným procesným postupom (§ 211 a nasl. Občianskeho súdneho poriadku). Postup krajského súdu plne korešpondoval so zákonnými požiadavkami kladenými na postup odvolacieho súdu a požiadavkami kladenými ústavou a Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd na procesný postup všeobecného súdu.

8.2 Z formálneho hľadiska nemožno napadnutému rozsudku krajského súdu pre účely posudzovania dodržania dikcie čl. 46 ústavy, ako aj čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd nič vytknúť. Napadnutý rozsudok krajského súdu spĺňa požiadavky vyplývajúce z príslušnej zákonnej reglementácie formálnej kvality rozhodnutia odvolacieho súdu tejto procesnej formy.

8.3 Čo sa týka skutkových a právnych záverov, a teda aj interpretácie a aplikácie ustanovení aplikovateľnej právnej úpravy odvolacím súdom a aj odôvodnenia napadnutého rozsudku krajského súdu, ústavný súd sa musí pristaviť pri názore okresného súdu, ktorý odobril aj krajský súd, že *«ustanovenia občianskeho zákonníka či ustanovenia iných právnych predpisov nepripúšťajú, aby absenciu právoplatného rozhodnutia stavebného úradu o účelovom určení miestností, ktoré byt tvoria na trvalé bývanie, nahrádzala vôľa účastníkov občianskoprávneho vzťahu a to ani v prípade, ak by fakticky, t. j. stavebne existoval. Zákon tiež nepripúšťa, aby sa pojem „byt“ vykladal v občianskoprávných vzťahoch v prospech alebo neprospech niektorého z účastníkov zmluvy, pretože zákon takéto členenie nepozná.»*. Okresný súd na tomto základe uzavrel, že *„keďže... na predmetný zmluvný vzťah nie je možné aplikovať ustanovenia upravujúce zmluvu o nájme bytu, postupom v zmysle § 491 ods. 2 OZ v platnom znení, je potrebné na predmetný zmluvný vzťah aplikovať ustanovenia, ktoré upravujú takýto záväzok najbližšie, t. j. ustanovenia upravujúce zmluvu o ubytovaní“*.

8.4 Na otázku prenášania verejnoprávnych prvkov do súkromnoprávných vzťahov, špeciálne pri posudzovaní neplatnosti nájomnej zmluvy k nehnuteľnosti z dôvodu absencie kolaudačného rozhodnutia, resp. existencie kolaudačného rozhodnutia o inom účelovom určení užívania nehnuteľnosti, existuje v praxi i menej formalistická odpoveď, ako podali v sťažovateľovej veci všeobecné sudy. Možno poukázať na rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 22 Cdo 333/2002 z 20. februára 2003, podľa ktorého *„také otázku, zda určitá místnost je místností obytnou, si soud může vyřešit sám, pokud ovšem o této otázce již nerozhodl stavební úřad (srov. rozsudek Nejvyššího soudu SR z 30. 4.1971, sp. zn. 6 Cz 166/70, publikovaný ve sborníku Nejvyšší soud ČSSR, Nejvyšší soud ČSR a Nejvyšší soud SSR o občanském soudním řízení č. IV. Praha 1986). Soud musí v zásadě vycházet z kolaudačního rozhodnutí, kterým však není vázán. Jde-li, jak tomu bylo v tomto případě, o místnosti, které jsou prokazatelně po desetiletí s vědomím a souhlasem stavebního úřadu užívány jako obytné, může soud vycházet pro určení charakteru domu z toho, že jde o obytné místnosti, i když kolaudační rozhodnutí, vydané ve třicátých letech minulého století, takové určení neobsahuje.“*

8.5 Taktiež možno odkázať na nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I. ÚS 2541/09 zo 7. apríla 2011, ktorý v obdobnej veci uviedol: *„V přezkoumávané věci se obecné soudy obou stupňů, při rozhodování o určení vlastnického práva, uchýlily ke zjevnému formalismu. Jejich hlavními argumenty o neplatnosti nájemní smlouvy, uzavřené dne 25. 9. 1990 mezi stěžovatelem a Obvodním podnikem služeb Praha 5, je neexistence (odvolací soud) či neurčitost (obvodní soud) předmětu nájmu a skutečnost, že stěžovatel používal prostory k jinému účelu, než k jakému byly stavebně určeny. Jak ale vyplývá ze zmíněné nájemní smlouvy (na str. 68 spisu), nájemce (v řízení před Ústavním soudem stěžovatel) měl pronajaté prostory užívat v souladu s předmětem jeho činnosti. Ten byl popsán v rozhodnutí o registraci stěžovatele, vydaném dne 25. 9. 1990 Obvodním národním výborem pro Prahu 5. ... Výše uvedenými argumenty (rozpor předmětu činnosti stěžovatele se stavebně technickým určením nemovitosti a nedostatek předchozího souhlasu národního výboru) obecné soudy v podstatě vyčerpaly odůvodnění svých rozsudků. Jejich další argumentace se pouze odvíjí od neplatnosti nájemní smlouvy. Obecné soudy tak dospěly k závěru, že i kupní smlouva, uzavřená mezi stěžovatelem a OPS Praha 5 dne 21. 12. 1990,*

je neplatná. Za situace, kdy stěžovatel v řízení před obecnými soudy uvedl celou řadu konkrétně formulovaných argumentů, je nezbytné, aby se obecné soudy jeho argumenty zabývaly a jasně formulovaly, v čem spatřují jejich důvodnost či nedůvodnost. V tomto směru odůvodnění napadených rozsudků obvodního soudu i soudu odvolacího povážlivě mlčí. Jejich argumentace se točí pouze kolem neplatnosti nájemní, resp. kupní smlouvy, aniž by vážila relevanci stěžovatelových námitek. Ze shora uvedených důvodů dospěl Ústavní soud k závěru, že jak obvodní soud, tak i soud odvolací prováděly hodnocení důkazů, interpretaci právních předpisů a jejich aplikaci na předmětné smlouvy zcela formálně, bez ohledu na respekt k základním právům stěžovatele zaručeným ústavním pořádkem. Daly tak přednost formalistickému přístupu v rozhodování o určení vlastnického práva před ochranou stěžovatelových základních práv. Tím porušily stěžovatelovo základní právo na spravedlivý proces, zakotvené v čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.“

8.6 Uvedená téma je už nejaký čas aj predmetom vášnivej diskusie na poli právnej teórie [porov. Gyrfas, J. Zrušme (alebo aspoň novelizujme) zákon o nájme nebytových priestorov. In Lexforum, 29. 9. 2009. Dostupné na <http://www.lexforum.sk/194>; pozri aj diskusiu pod citovaným článkom].

8.7 Ústavný súd však nie je v prípade napadnutého rozsudku nútený bližšie analyzovať, či krajský súd mal zvoliť vo veci sťažovateľa menej formalistický prístup pri ustálení otázky typu právneho úkonu, ktorý bol medzi sťažovateľom a navrhovateľom (prenajímateľom „bytu“) uzatvorený, a to z dôvodu, že všeobecné súdy nerozhodovali o neplatnosti určitej zmluvy uzatvorenej medzi sťažovateľom a navrhovateľom. Kľúčovou otázkou v danej veci bolo, či sťažovateľ nehnuteľnosť (priestor) užíval, či mal za užívanie platiť odplatu a v prípade, že takúto povinnosť mal a napriek tomu odplatu za užívanie nehnuteľnosti (priestoru) neuhrádzal, v akej výške mu vznikol dlh.

8.8 Tieto otázky krajský súd spolu s okresným súdom ustálili riadnym spôsobom, pričom bolo preukázané, že sťažovateľ užíval „byt 106“, ktorý mu bol pôvodne pridelený spoločnosťou TAZ, n. p., Trnava, ako služobný, a to aj v období, v ktorom mal nehnuteľnosť od vlastníka prenajatú ako nájomca navrhovateľ (od 1. decembra 2006 do 31. decembra 2009), pričom rovnako bolo nepochybné, že sťažovateľ od októbra 2008

riadne neuhrádzal platby za užívanie „bytu 106“. To, či sťažovateľ v období, v ktorom mal nehnuteľnosť od vlastníka prenajatú ako nájomca navrhovateľ, užíval „bytu 106“ na základe právneho titulu, ktorý mal byť posúdený ako nájomná zmluva alebo ako iný zmluvný typ, je v tomto prípade sekundárne, keďže súdy pri výpočte dlžnej platby za užívanie „bytu 106“ vychádzali z dodatku k zmluve o ubytovaní, a teda či by súdy posúdili právny vzťah medzi sťažovateľom a navrhovateľom ako vzťah vyplývajúci z ústne uzatvorenej nájomnej zmluvy alebo iného zmluvného typu, dlžné platby za užívanie bytu by boli beztak určili iba na základe tejto dohody o cene za užívanie bytu.

8.9 Ustálenie povinnosti sťažovateľa uhrádzať platby za užívanie „bytu 106“, resp. ustálenie vzniku dlhu na platbách za užívanie „bytu 106“ vo výške vypočítanej na základe dohodnutej výšky sumy za užívanie „bytu 106“ zo strany všeobecných súdov je potrebné považovať za ústavne korektné a udržateľné.

8.10 Čo sa týka otázky, komu mal sťažovateľ uhrádzať platby za užívanie „bytu 106“, ústavný súd rovnako ako okresný súd a krajský súd poukazuje na zmluvu o nájme nebytových priestorov č. 9/2006 uzavretú 20. novembra 2006 so správcom konkurznej podstaty spoločnosti TAZ, a. s. v likvidácii, ako prenajímateľom, ktorá bola neskôr nahradená zmluvou o nájme nebytových priestorov č. 1/2007 z 1. februára 2007 a následne v dôsledku zmeny vlastníka Hotela Trnavan aj zmluvou o nájme nehnuteľnosti z 28. apríla 2009, na základe ktorých sa navrhovateľ stal nájomcom nehnuteľnosti, kde sa nachádzal priestor užívaný sťažovateľom. Táto skutočnosť bola ustálená a sťažovateľ sám vedomosť o nej deklaroval aj v sťažnosti. Sťažovateľ nenamietal a ani z napadnutých rozsudkov nevyplýva, že by navrhovateľ nebol oprávnený prenajať či prenechať do užívania časť nehnuteľnosti, resp. priestor v rámci nehnuteľnosti tretím osobám (napr. sťažovateľovi), a taktiež nebolo preukázané, že by nebol sťažovateľ informovaný o uzatvorení zmlúv medzi vlastníkom nehnuteľnosti (príp. správcom nehnuteľnosti) a navrhovateľom (naopak, sám sťažovateľ uvádza, že sa o dané zaujímal u správcu konkurznej podstaty správcu nehnuteľnosti a následne určitý čas riadne uhrádzal navrhovateľovi platby za užívanie „bytu 106“).

8.11 Dôležité je poukázať, že navrhovateľ oznámil sťažovateľovi dodatok k zmluve o ubytovaní z 31. decembra 2007, na základe ktorého bola upravená stanovená cena za užívanie „bytu 106“ sťažovateľom v rámci nehnuteľnosti, ktorej nájomcom bol navrhovateľ, sťažovateľ túto cenu uznal a platby uhrádzal navrhovateľovi. Opäť nie je pre posúdenie otázky povinnosti sťažovateľa uhrádzať platbu za užívanie „bytu 106“ primárne podstatné, ako by mal byť kvalifikovaný ústne uzatvorený zmluvný vzťah medzi navrhovateľom a sťažovateľom spočívajúci v dohode o prenechaní „bytu 106“ sťažovateľovi na ďalšie (kontinuálne) užívanie, keďže na základe dodatku k zmluve o ubytovaní z 31. decembra 2007 došlo k dohode o cene za užívanie „bytu 106“ medzi navrhovateľom (ako nájomcom nehnuteľnosti, v rámci ktorej navrhovateľ prenechával do užívania „bytu 106“) a sťažovateľom (navrhovateľova oferta obsahujúca výšku platby za užívanie konkrétneho „bytu 106“ bola akceptovaná včasným konaním sťažovateľa ako adresáta návrhu spočívajúcim v uhrádzaní konkrétnej platby za užívanie „bytu 106“, z ktorého možno vyvodit' súhlas s návrhom; k tomu pozri § 43c ods. 1 Občianskeho zákonníka), ktorú bol sťažovateľ povinný uhrádzať. Nemožno preto tvrdiť, že navrhovateľ nebol aktívne legitimovaným subjektom na podanie žaloby o zaplatenie dlžnej sumy za užívanie nehnuteľnosti („bytu 106“) sťažovateľom.

9. Na podklade už uvedených záverov ústavný súd konštatuje, že ani po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie v tejto časti by nemohol dospieť k záveru o porušení označených ústavných práv sťažovateľa napadnutým rozsudkom krajského súdu, a preto sťažnosť aj v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. mája 2016